

BASTERIA

TIJDSCHRIFT VAN DE NEDERLANDSCHE
MALACOLOGISCHE VEREENIGING

De Portugeesche Oester, *Ostrea angulata* Lam., in Zeeland
door

Mej. T. VAN BENTHEM JUTTING
(Zoölogisch Museum, Amsterdam).

Door bemiddeling van Dr. A. G r i j n s te Bergen op Zoom ontving het Zoölogisch Museum te Amsterdam in 1936 ten geschenke een kleine oester uit de Oosterschelde, levend verzameld op oesterperceel 134 op de Yersche Bank vóór Yerseke in 1928 door M. W e s d o r p, Opziener der Visscherijen op de Zeeuwsche Stroomen (fig. 1).

Het is geen exemplaar van de inheemsche oester, maar van *Ostrea angulata* L a m., de z.g.n. Huître portugaise. De afmetingen bedragen: hoogte 39 mm, breedte 25 mm. De dikte is circa 18 mm, maar is niet nauwkeurig op te geven, daar de schelp vastgehecht zit op een klep van *Cardium edule*. De uitwendige kleur van de schelp is roodpaars, het inwendige ziet wit met een roodpaarse vlek in beide kleppen, die aan geeft, waar de sluitspier was vastgehecht. De omtrek van de schelp is gelobd met tamelijk spitse lobben, zooals op de foto duidelijk zichtbaar is. Beide kleppen zijn tamelijk gewelfd, de vastzittende (linker) helft echter het meest.

Korten tijd daarna kreeg ik weer een *Ostrea angulata* in handen, ditmaal alleen een linker klep, toebehoorend aan den Heer W. K i m p e en gevonden bij Yerseke in Augustus 1934 (fig. 2). Deze klep is 74.5 mm hoog en 38 mm breed¹⁾, tamelijk

¹⁾ In de afbeelding is deze schelp schijnbaar grooter. Dit is een optisch bedrog, doordat van deze tamelijk diepe schelp de vrije rand, die gemeten wordt, op eenigen afstand boven het mm-papier ligt en dus dichterbij het oog is.

verweerd, maar het bruinpaarse spierindruxsel is nog zeer duidelijk te zien. Een schelpfragment, waarop deze klep vastgekit zit, vertoont ook een zoodanig gekleurde vlek en is dus eveneens van *O. angulata* afkomstig.

De Portugeesche Oester is in ons land niet inheemsch. Zij leeft in zuidelijker gewesten: de Spaansch-Portugeesche kust, van waar zij omstreeks 60 jaar geleden werd ingevoerd aan de Fransche Atlantische kust langs de Vendée en Charente Inférieure vooral in de monding van de Gironde, later ook in Engeland. Daar bereiken zij ook veel grootere afmetingen: lengte tot 200 mm. De breedte van zulke oude exemplaren neemt in evenredigheid veel minder snel toe, zoodat de Portugeesche Oesters op gevorderden leeftijd lange, smalle schelpen krijgen.

De twee Zeeuwsche exemplaren zijn ongetwijfeld uit het buitenland geïmporteerd, hetzij regelrecht, hetzij in een vorig geslacht, waarvan dit de nakomelingen zijn. Weliswaar is de invoer van Portugeesche Oesters in ons land al sedert vele jaren (\pm 1885) verboden, maar dit verbod gold oorspronkelijk alleen voor de Zeeuwsche wateren. De Grevelingen vielen hierbuiten; daar mochten nog tot in het begin van deze eeuw vrijelijk vreemde oesters ingevoerd worden. Tegenwoordig echter is het overal in ons land verboden.

Ook moet men het feit in aanmerking nemen, dat in de tachtiger jaren van de vorige eeuw door oesterkweekers eenige malen geprobeerd werd Portugeesche Oesters in Zeeland uit te zaaien. In de „Verslagen omtrent den Toestand der Visscherijen in de Schelde en Zeeuwsche Stroomen” vind ik meermalen gewag gemaakt van proeven met het uitzetten van Portugeesche Oesters, soms op de Zuid-Hollandsche Banken, soms ook in de Oosterschelde. In het algemeen hebben die proeven geen succes gehad, maar de mogelijkheid blijft bestaan, dat de twee bovengenoemde recente vondsten van *O. angulata* als afstammelingen van de toentertijd geïmporteerde oesters te beschouwen zijn, al is het tamelijk onwaarschijnlijk, want hoe is het te verklaren, dat men ze in de tusschenliggende jaren

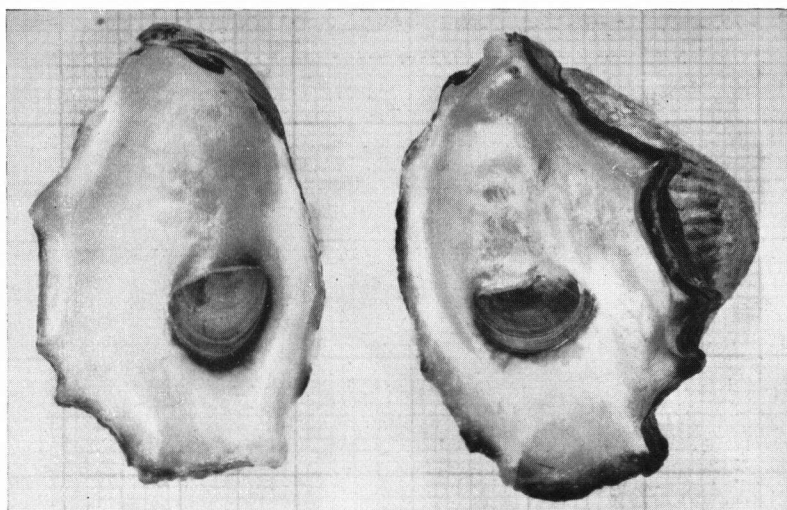

Fig. 1. *Ostrea angulata* Lam.
Yersche Bank, leg. M. Wesdorp.

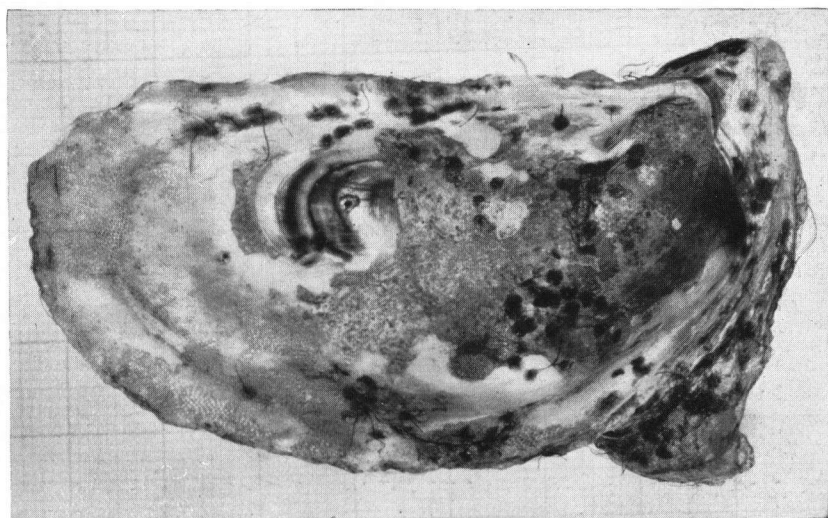

Fig. 2. *Ostrea angulata* Lam.
Yerseke, leg. W. Kimpé.

niet zou hebben opgemerkt in een gebied, dat zóó intensief wordt onderzocht en bevischt als de Oosterschelde.

Ten slotte moet men nog rekening houden met een mogelijkheid, die Dr. G r i j n s mij in zijn brief schrijft: „In verband met de vindplaats valt te bedenken, dat de oesterkweekers in die goede jaren (omstreeks 1928) zeer ambulante waren en nogal eens levende bijzonderheden meebrachten (uit het buitenland), zoodat men nooit voor 100 % zeker is niet met import te maken te hebben”.

Op grond van het feit, dat de eerstgenoemde *Ostrea angulata* vastgehecht zit op een *Cardium*-klep meen ik te mogen besluiten, dat dit exemplaar geboren is in de Oosterschelde als afstammeling van een (toevallig?) aldaar weggeworpen Portugeesche Oester. In dezen zee-arm worden immers jaarlijks groote hoeveelheden kokkelschelpen uitgestrooid als „collecteurs” voor de oesterbroedjes (van *Ostrea edulis*), die zich willen gaan vasthechten. Buiten ons land wordt deze werkwijze met collecteurs niet toegepast, zoodat er wel heel veel kans is, dat het exemplaar op de *Cardium*-schelp in Zeeland geboren is (zelfs al komt *Cardium edule* op de normale groeiplaatsen van *O. angulata* wel voor).

Daarentegen is de kans gering, dat een planktonische larve van *O. angulata* in Zeeland op een andere *O. angulata* terecht komt. De klep en het fragment van deze soort toebehoorende aan den Heer K i m p e moeten dus als zoodanig uit het buitenland zijn geïmporteerd.

De herkomst en de wijze van import van de twee bovengemelde Portugeesche Oesters zal wel altijd een raadsel blijven. Het is echter van belang hun aanwezigheid door dit artikel vast te leggen. Of *Ostrea angulata* hier stand kan houden is zeer de vraag, daar zij veel meer dan de Gewone Oester, *O. edulis*, een oeverbewoner is. Zelfs al zouden zij zich aan onze dijken en paalhoofden kunnen vestigen, dan loopt toch hun bestaan in onzen winter, die langer en strenger is dan in hun vaderland, groot gevaar, omdat zij meer dan de dieper liggende *O. edulis* aan vorst en ijsgang blootgesteld zijn.